FINNIUS

AFM Agenda 2024; verplichte kost voor onder toezicht staande instellingen

22 februari 2024

6 MINUTEN

De AFM publiceerde op 15 januari 2024 haar agenda voor het jaar 2024. De AFM is daarmee relatief laat. De meeste (Europese) toezichthouders publiceren hun agenda voor het komende jaar in Q4 voorafgaand aan het nieuwe jaar. DNB publiceerde bijvoorbeeld haar 'agenda' in november 2023. Het is mij niet geheel duidelijk waarom de AFM wacht tot het nieuwe jaar met de publicatie van haar agenda. Is het niet logischer om de agenda voor het nieuwe jaar voor het eind van het oude jaar te publiceren? Eerlijkheid gebied wel te zeggen dat ik hier niet helemaal zonder vooroordeel in sta. Wij zouden de AFM agenda ook graag meenemen in onze jaarlijkse Vooruitblik, maar de afgelopen jaren publiceerde de AFM haar agenda consequent pas in het nieuwe jaar, en nadat wij de Vooruitblik al inhoudelijk hebben afgerond. Is het toeval dat de AFM wacht met de publicatie totdat de Vooruitblik is afgerond? Wie zal het zeggen.

Wat hier verder ook van zij – de AFM agenda voor 2024 zet helder uiteen welke focuspunten de AFM in haar toezicht heeft voor het aankomende jaar. Het zal mij, in het bestek van deze blog, niet lukken om alle onderwerpen uit te lichten. Daarvoor moet ik de geïnteresseerde lezer toch echt doorverwijzen naar de 39 pagina's van de agenda zelf. Let wel: om de agenda in breder perspectief te plaatsen is het verstandig om de AFM Trendzicht 2024 en de vernieuwde AFM Strategie 2023-2026 in het achterhoofd te houden. Hieronder sta ik stil bij een aantal relevante onderwerpen die de AFM het aankomende jaar betrekt in haar toezicht op financiële dienstverlening, kapitaalmarkten en asset management.

Financiële dienstverlening

De AFM vindt het belangrijk dat digitalisering wordt ingezet in het belang van de klant. Hierbij zijn distributie- en verkoopomgevingen helder en klantgericht, en bieden dienstverleners producten en diensten aan die (beter) passen bij de behoefte van de cliënt. Deze doelstelling vertaalt zich, onder meer, naar de volgende activiteiten van de AFM:

- de AFM wil ervoor zorgen dat de automatisering van acceptatieprocessen van consumptief en hypothecaire kredietaanbieders (blijven) bijdragen aan verantwoordelijke kredietverstrekking. De AFM zal op basis van onderzoek bij consumptief kredietaanbieders de risico's in kaart brengen en de resultaten van dat onderzoek delen met de markt. De AFM heeft in december 2023 alvast een aanzet gedaan door kredietaanbieders op te roepen om alert te zijn op fouten in geautomatiseerde kredietacceptatieprocessen (zie het persbericht van de AFM); en
- de AFM doet een dossieronderzoek naar de mogelijke overkreditering bij hypotheekaanbieders en een verkennend onderzoek naar de robuustheid van geautomatiseerde hypotheek acceptatieprocessen. Dit aandachtpunt kunnen wij niet los zien van de miljoenenboete die in december 2023 aan Rabobank is opgelegd wegens onverantwoorde hypotheekverstrekking (zie het persbericht van de AFM).

Ook wil de AFM haar zichtbaarheid als toezichthouder van crowdfundingdienstverleners tonen. De AFM zal in dat kader een nulmeting uitvoeren op de doorlopende verplichtingen van crowdfundingdienstverleners om zicht te krijgen op de nalevingsrisico's.

De AFM kijkt ook alvast vooruit naar de aanstaande introductie van de herziene Consumer Credit Directive. De AFM benadrukt in haar agenda dat Buy Now Pay Later aanbieders expliciet onder de reikwijdte van de richtlijn worden gebracht. Interessant gegeven is dat de Hoge Raad het afgelopen jaar prejudiciële vragen heeft gesteld aan het Europese Hof van Justitie over de vraag of Buy Now Pay Later aanbieders onder de reikwijdte van de huidige richtlijn vallen (zie het persbericht van de Hoge Raad). De AFM heeft haar blik in ieder geval gericht op de toekomst, en zal zich in haar aanstaande toezicht met name richten op verantwoordelijke kredietverstrekking, het verdienmodel van de aanbieders en de transparantie richting consumenten.

Kapitaalmarkten

De AFM wil in 2024 bereiken dat marktpartijen zorgen voor betrouwbare en consistente duurzaamheidsinformatie, rapportages en meldingen. Deze informatie moet bovendien tijdig worden verschaft. Het voorgaande brengt, onder meer, mee dat de AFM:

- een *deep dive* gaat uitvoeren om prospectussen te toetsen waarbij nieuwe producten worden aangeboden met bijvoorbeeld cyber-gerelateerde risico's;
- een strategie gaat ontwikkelen voor het toetsen van prospectussen op duurzaamheid gerelateerde informatie en de connectiviteit tussen financiële en niet-financiële gegevens. Dit is ook relevant gezien de implementatie van de Corporate Sustainability Reporting Directive (CSDR); en
- een aanpak van informatiemanipulatie in duurzaamheidsuitingen voorbereid.

De AFM onderstreept in haar agenda dat transactierapportages en meldingen belangrijke bronnen zijn voor het datagedreven toezicht. De komende jaren zal de AFM extra capaciteit inzetten op de naleving van transactierapportageverplichtingen en meldingen. Ook vindt de AFM het belangrijk om te benadrukken dat marktpartijen een eigen verantwoordelijkheid hebben om tijdige, juiste en volledige, rapportages en meldingen in te dienen. Wellicht dat het nieuw te bouwen AFM portaal voor meldingen hier ook een bijdrage aan kan leveren.

Asset management

In 2024 staan voor de AFM in haar toezicht op de asset management sector – kort gezegd – de volgende drie onderwerpen centraal: (i) (alweer) uitbesteding; (ii) digitale weerbaarheid; en (iii) duurzaamheidsaspecten.

De AFM constateert dat uitbesteding terrein wint in de sector, zowel bij het uitbesteden van beleggingsgerelateerde administratie als bij vergunningsplichtige activiteiten. Veel fondsbeheerders worden door deze uitbesteding afhankelijk van dezelfde derde partijen, wat de kans op extra risico's groter maakt. De AFM is in 2023 al gestart met een onderzoek naar uitbesteding. Dit onderzoek wordt in 2024 voortgezet, en waar nodig zal de AFM handhavend optreden om de beheerste en integere bedrijfsvoering van de fondsbeheerders te waarborgen.

De AFM wil in 2024 aanvullende inzichten verkrijgen over de mate waarin fondsbeheerders AI-systemen en AI-gerelateerde concepten gebruiken in hun dienstverlening. De manier waarop partijen hun risicobeheersingskader hebben ingericht is hierbij ook relevant. De AFM ziet met name het risico dat handelingen en beleid door het gebruik van AI niet meer uitlegbaar en begrijpelijk zijn voor de mens. Daarnaast is het gebruik van AI ook niet zonder risico omdat progameer- en datafouten kunnen worden gemaakt. In het kader van de verregaande digitalisering vraagt de AFM ook aandacht voor de kwetsbaarheid voor cyberaanvallen. Hierbij stimuleert de AFM de sector om op tijd 'DORA-proof' te zijn.

Wat betreft duurzaamheid blijft de impact van de SFDR op de asset management sector ook in 2024 een belangrijk punt van aandacht. De AFM doet op dit moment een marktbreed onderzoek naar de naleving van de SFDR, en de bevindingen van de AFM zullen met de markt worden gedeeld. Daarnaast volgt in 2024 een vervolg op de verkenning van de risicobeheersing rond het gebruik van ESG-data door fondsbeheerders. De AFM wil met deze verkenning de ontwikkelingen op het gebied van ESG-data volgen en de blijvende uitdagingen omtrent het verkrijgen van nauwkeurige en complete ESG-data onderzoeken.

Afsluiting

De AFM Agenda 2024 geeft weer een interessant kijkje in de keuken van de AFM. Het is verplichte kost voor de compliance afdeling en/of bestuurskamer van een onder toezicht staande instelling. De AFM geeft immers prijs waar ze in haar toezicht extra op gaat letten, en welke punten zijzelf al heeft geïdentificeerd waar ruimte is voor verbetering binnen de sector. De jaarlijkse agenda van de AFM kan daarmee als een compliance spiegel dienen voor de instelling in kwestie. Eventuele pijnpunten kunnen namelijk al worden weggemasseerd door de instelling voordat de AFM überhaupt op bezoek komt. De agenda kan bijvoorbeeld ook als inspiratie dienen voor het opstellen van de interne compliance agenda, en/of voor interne toezichthouders om te betrekken in hun toezicht op de desbetreffende instelling. Al met al genoeg reden om de AFM Agenda ter hand te nemen. Een goede voorbereiding is immers het halve werk.

Specialisten

Pim Smith

T +31 (0)20 767 01 80

M +31 (0)6 27 42 18 74

pim.smith@finnius.com